

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Kaakkois-Suomen liikenneturvallisuuksuunnitelma

Toimintaympäristön haasteita

Arvaamaton toimintaympäristö

- Liikenteen toimintaympäristössä eletään suurten ja nopeiden murrosten aikaa. Muutoksia tapahtuu globaalilla, kansallisella ja alueellisella tasolla. Toimintaympäristön muutosten ennakoimisesta ja niiden merkityksen ja seurausten arvioinnista liikenteeseen ja liikennejärjestelmien kehittämiseen on tullut yhä haastavampaa.
- Maailmanlaajuinen kehitys vaikuttaa yhä enemmän myös suomalaiseen yhteiskuntaan. Liikennesektorilla on otettava huomioon kansainväliset päätökset ja säännöt sekä tunnistettava niiden rinnalla valtakunnalliset ja alueelliset kehityskulut.
- Liikenneturvallisuustyön näkökulmasta keskeisimpiä ovat muutokset liikkumisen ja kuljetusten määrässä ja suuntautumisessa sekä käytetyissä liikenne- ja kulkumuodoissa (onnettomuuksille altistuminen, onnettomuusriski).
- Valtakunnallisella ja alueellisella tasolla kestävä liikennejärjestelmän kehittäminen on keskeinen edellytys liikenneturvallisuustyön tavoitteiden saavuttamiseksi. Liikenneturvallisuuteen vaikuttavat keskeisesti myös monet yhteiskunnalliset muutostekijät, joista keskeisimpänä väestörakenne sekä erilaiset sosiaaliset ja terveydelliset haasteet. Liikenneturvallisuutta edistäviä toimia tarvitaankin yhteiskunnan eri tasoilla.

Globaali toimintaympäristö

- Ilmastonmuutos (kansainväliset ja kansalliset päästötavoitteet)
- Digitalisaatio (digitaalisen teknologian käyttö palveluissa ja ihmisten vuorovaikutuksessa)
- Jakamistalous (omistamisen sijaan tavaroita jaetaan, lainataan tai vuokrataan) ja alustatalouteen perustuvien toimintamallien yleistyminen
- Vastuullinen kuluttajuus, terveys- ja hyvinvointitrendi, ympäristötietouden kasvu
- Palveluiden digitalisoituminen (verkkokauppa, terveyspalvelut ym.)
- Etätyöskentelyn yleistyminen, monipaikkainen asuminen
- Väestön alueellinen keskittyminen ja kaupungistuminen
- Maahanmuuton kasvu mm. erilaisten konfliktien myötä
- Matkailualan kasvu ja uudet trendit (mm. pyörämatkailu, luontomatkailu)
- Ajoneuvoteknologian kehitys ja automatisaatio
- Liikennepolttoaineiden kehitys, liikenteen sähköistyminen
- Älykäs infrastruktuuri ja ajoneuvot (vuorovaikutus)
- Palveluistuva liikennejärjestelmä, uudenlaiset liikenteen ja liikkumisen palvelut
- Citylogistiikan kehittyminen
- Mikroliikkumisen vallankumous (mm. erilaiset kevyet sähköiset kulkuvälineet)

Kansallinen toimintaympäristö

- Kansalliset ilmastotavoitteet (mm. päästötavoitteet)
- Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
- Autokannan korkea keski-ikä
- Valtion toimet liittyen autokannan uudistamisen nopeuttamiseen ja sähköautojen hankintaan
- Väestön ikääntyminen ja moninaistuminen
- Aluerakenteen keskittymiskehitys
- Kaupunkiseutujen välisten yhteyksien korostuminen
- Raideliikenteen roolin vahvistuminen
- Biotalouden ja clean tech -tuotteiden kysyntä
- Energiajärjestelmän muutospaineiden lisääntyminen
- Fossiilisten polttoaineiden hinnan merkittävä nousu hidastaa tieliikenteen kasvua
- Pienlogistiikan kasvu
- Huumeiden käytön kasvu (vastaavasti alkoholin käytössä laskua)
- Tienpidon rahoitustaso ja korjausvelan lyhentäminen
- Uusien suunnitteluohjeiden toimeenpano ja niiden vaikutukset
- Liikennettä koskevat lainsäädännön uudistukset ja niiden vaikutukset

Kaakkois-Suomen erityispiirteitä

Negatiivinen väestökehitys

Väestön ikääntyminen

Palveluiden keskittyminen (mm. kouluverkko)

Kotitalouksien korkea autoistumisaste

Kestävän liikkumisen vähäisempi osuus (koko maahan verrattuna) ja laskeva trendi

Venäjän rajan läheisyys

Metsäteollisuuden rakennemuutos ja uudistuminen, metsä- ja biotalouden investoinnit alueella

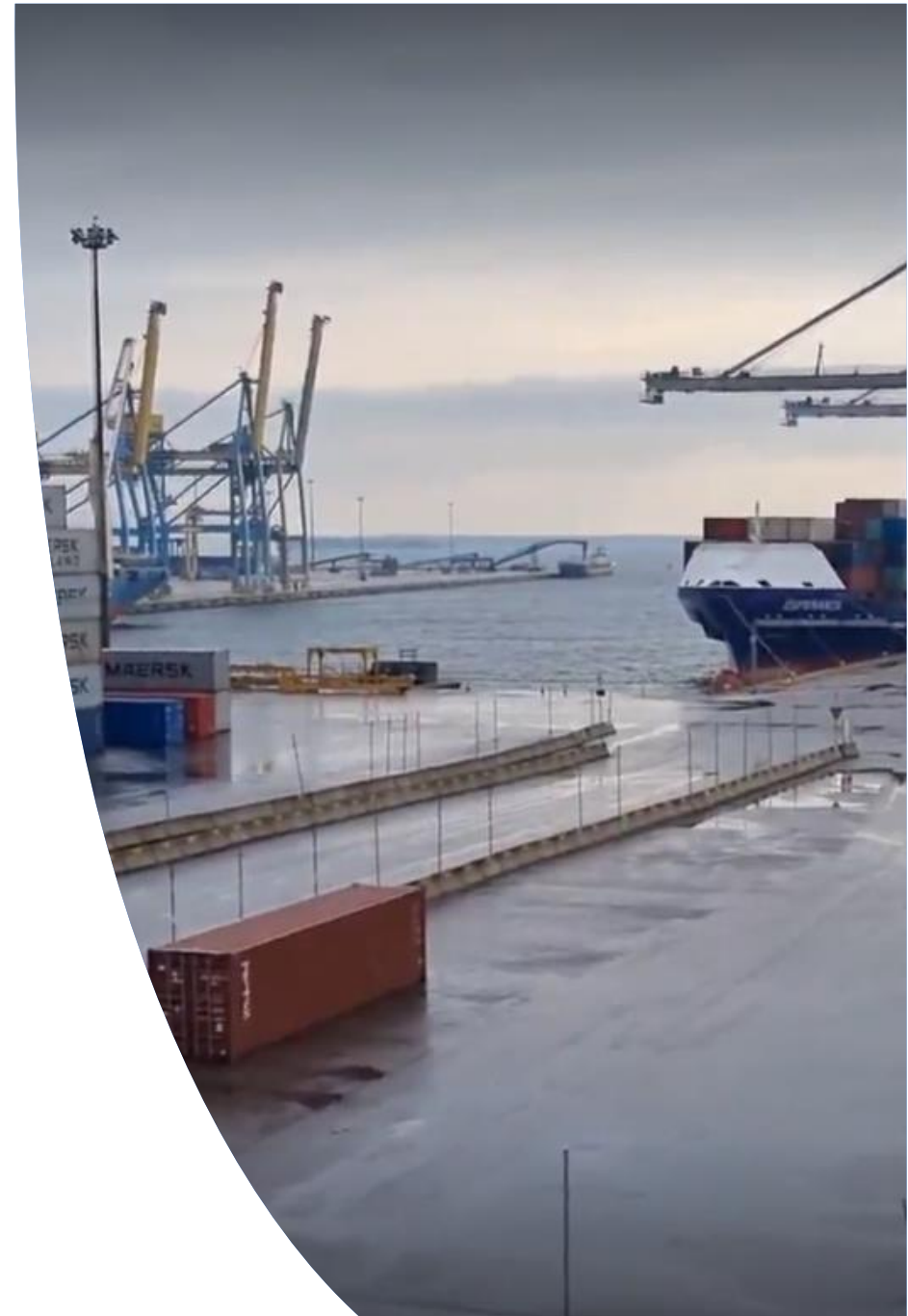
Kaakkois-Suomi osana globaalia liikennejärjestelmää

Matkailuelinkeinon liittyvä potentiaali

Päihteiden (huumeet, lääkkeet) käytön runsaus/kasvutrendi

Valtakunnallisesti ja alueellisesti nähtävissä olevia liikenteen trendejä

Autokannan uudistuminen

Ajoneuvojen turvallisuusteknologian jatkuva kehittyminen, sähköistyminen ja automatisoituminen

Liikkumistapojen monimuotoistuminen

Ajoneuvojen tekninen monimuotoistuminen, laaja kirjo sähköisiä kulkuvälineitä

Ikääntyneiden sekä eri kulttuuritaustaisten liikkujien osuuden kasvu

Väestön ikääntyminen, ulkomaalaistaustaisen väestön määrän kasvu

Liikkumis- ja yhteiskäyttöpalveluiden kehittyminen

Liikennevälineiden omistamiseen, vuokraamiseen ja jakamiseen syntyy uusia toimintamalleja, ovelta-ovelle liikkumispalvelut yleistyvät

Auerakenteen keskittyminen kaupunkeihin ja kaupunkiseuduille

Luo edellytyksiä kestävä liikumisen edistämiseksi ja henkilö-auriippuvaisen liikumisen vähentämiseksi

Taajamarakenteiden leviäminen sekä palveluiden keskittyminen

Voi vaikuttaa negatiivisesti kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edellytyksiin

Liikkumistarvetta vähentävä digitalisaatio (etätö, etäasiointi, etäkauppa, kotiinkuljetus-palvelut jne.)

Voi olla myös negatiivinen vaikutus omin voimin liikumisen / kestävä liikumisen määrään

Todennäköisiä liikenteen ja liikkumisen trendejä Kaakkois-Suomessa

Liikkumisen murros

- Tulevaisuuden kaupunkiliikenne on moniulotteinen kokonaisuus. Kaupungin/seudun eri osia palvelevat erilaiset liikkumispalvelut.
- Paketoitujen liikkumispalveluiden ja yhteiskäyttöpalveluiden tarjonta kasvaa ja auton (tai muun kulkuvälineen) omistaminen vähenee.
- Joukkoliikenteellä on edelleen keskeinen rooli kaupunkiseutujen liikenteessä ja ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Vahvaa runkojärjestelmää tukevat jatkuvasti monipuolistuvat liityntäliikenteen ratkaisut eli ns. first/last mile -palvelut.
- Maaseudulla/haja-asutusalueilla yleistyvät erilaiset kutsuohjatut kyyti-/taksipalvelut.

Jalankulku, pyöräily ja sähköiset kulkuneuvot

- Jalankulun ja pyöräilyn sekä näihin rinnastettavien sähköisten kulkuvälineiden määrä taajamaliikenteessä kasvaa.
- Perinteisestä pyöräilystä yhä suurempi osa tapahtuu sähköavusteisilla pyörillä.
- Erityisesti nuorten liikkuminen moninaistuu ja tapahtuu yhä useammin jollakin sähköisellä kulkuvälineellä.
- Väestön ikääntyessä esteettömän ja turvallisen liikkumisympäristön tarve kasvaa.
- Sähköisten, pyöräilyyn rinnastettavien, kulkuvälineiden käyttö yleistyy myös ikäihmisillä.
- Pyörämatkailun suosio näkyy yhä enemmän mm. haja-asutusalueen tienvarsilla ja merkityillä/brändätyillä reiteillä.

Yksityisautoilu

- Autokanta uudistuu ja sen myötä erityisesti sähköautojen ja hybridien määrä liikenteessä kasvaa.
- Autokannan uudistumisen ja EU-säädösten myötä autojen turvallisuusteknologia aktiivisten turvalaitejärjestelmien osalta kehittyy merkittävästi ja entistä turvallisempien autojen osuus liikenteessä kasvaa.
- Liikenteen automatisaatiossa eletään siirtymäaikaa, jonka aikana liikenteessä liikkuu perinteisiä täysin kuljettajan hallinnassa olevia ajoneuvoja, mutta lisääntyvässä määrin eri automaation tasolla kuljettajia avustavia ajoneuvoja.
- Väestön ikääntymisen myötä iäkkäiden ajokortillisten (ikäautoilijoiden) määrä liikenteessä kasvaa.
- Ajokorttilain uudistuksen myötä nuorten 17-vuotiaiden ajokortillisten määrä liikenteessä kasvaa.

Tavara-/jakeluliikenne

- Verkkokaupan kasvun myötä kotiinkuljetusten kuljetusmäärät lisääntyvät ja jakelutavat moninaistuvat.
- Raskaan liikenteen määrä Kaakkois-Suomen tieliikenteessä kasvaa. Suurin kysyntä kohdistuu päätiestölle, mutta myös alemmalle tieverkolle kohdistuu painetta.
- Raskaan liikenteen kalusto kehittyy: pidemmät ja painavammat yhdistelmät, turvallisuusteknologia kehittyy, uudet käyttövoimat yleistyvät.

